

DANSEN MET GOD

Serie God anno 2.0

Ik was nog niet zo lang vader van een zoon. Hij was een paar maanden oud en zijn lach was er al helemaal. Ik hield ervan om hem vast te houden en aan te kijken en gek te doen. Hij schaterde, ik knuffelde – het was de hemel. Op een dag was ik droevig om iets. Ik kon wel wat vrolijkheid gebruiken, dus ik zette mijn zoon op mijn schoot, keek hem aan en deed gek. Er gebeurde niets. Hij keek me schattend aan. Er klopte iets niet en hij wist het, zo klein als hij was.

Zusters en broeders,

Iemand zei me: 'Ga je het over de drie-eenheid hebben? Dat is hartstikke moeilijk!' Ik zei: 'Het is heel eenvoudig. Maar het is heel moeilijk om dat uit te leggen.' Ik wilde het toch proberen. En dat heb ik geweten. Weken heb ik ermee rondgelopen, gelezen en geluisterd, opzetten geschreven, die weer weggegooid, knorrig en licht wanhopig geworden. Tot ik een paar dagen geleden weer helemaal opnieuw begon.

Er is namelijk iets in de drie-eenheid wat het heel ingewikkeld maakt. Terwijl het in de kern zo simpel is als wat ik net vertelde. Of wat je net hoorde, in de Psalmtekst en in de lezing uit *Alle Vogels* van Koos van Zomeren. En iets in jou weet dat al. En het is niet alleen simpel, maar ook ongelofelijk belangrijk.

Eerst dat laatste maar: waarom is het zo belangrijk het over God te hebben? Het gaat niet goed met God in onze tijd, zeker in ons deel van de wereld. Althans, het gaat niet goed met het *begrip* van God. Is dat erg? In de geschiedenis is het dominante beeld van God dat van de Almachtige Vader, een heerser, alweter, bestuurder. Daarnaast zit de Zoon en de Geest flakkert of fladdert er wat tussendoor. God is dan een CEO van zijn *board of directors* en de samenleving is een piramide. In feodale tijden vond men dit logisch. Ook nu zijn er nog mensen die dit een fijn beeld vinden, want dan hoeven ze de last van de vrijheid niet te dragen. Het is niet erg dat dit beeld van God steeds minder mensen aanspreekt. Je voelt ook aan dat er iets niet klopt. Er komt geen lach of ontspanning van binnen, als je zo over God denkt. Het scheelt trouwens ook een heleboel theologie, want het is inderdaad knap ingewikkeld om hier nog een drie-eenheid uit te conceptualiseren.

Er zijn heel wat tijdgenoten die niet in God geloven, maar wel dat er wel *iets* is. Alsof *dat* inspirerend is. Alsof je daar van groeit, liefdevoller of wijzer van wordt. Weer anderen denken dat alle religie achterlijk is. En een steeds grotere groep denkt er überhaupt niet over na. Is dat erg? Ach. Het is pijnlijk om kerken en kloosters te zien afbrokkelen. Maar is het *erg*? Alles brokkelt af op den duur.

Maar het is alarmerend dat we in de rijkste en veiligste samenleving *ooit* zo eindeloos onzeker zijn over wie we zijn, over onze identiteit en over wat ons te doen staat. Dat er zo veel uitval is, burn-out, depressie, psychische problematiek. Dat er zo veel boosheid is. Het is alarmerend dat zovelen denken dat het leven draait om het nastreven van je eigen geluk. En dat er zoveel verstoorde verhoudingen zijn met andere levende wezens: een boom is van hout. Een varken is van karbonade. Een mens is een klant.

Het is alarmerend dat ons innerlijk leven zo fragiel is geworden dat we elke vrije minuut vullen met een blik op onze smartphone. Het is bizar dat we zoveel spullen hebben – en dat er zoveel eenzaamheid is. Het wijst op een ongegrond zijn, een ontheemd zijn. Het wijst op een diep verlangen naar verbondenheid en liefde. We hebben woorden en praktijken nodig om te verankeren wat we eigenlijk al weten: dat we tot in onze vezels al bestaan uit verbondenheid en liefde. En dat vanaf het allereerste begin, toen we geweven werden in de schoot van de aarde, toen Gods ogen ons vormloos begin al zagen, zoals de psalm dicht. Eigenlijk wil het beeld van God als drie-eenheid uitdrukken hoe *ongelofelijk* nabij God is. En dat er iets in jou is dat daarvan leeft, daarin grond heeft.

Wat is er dan zo *simpel* aan de triniteit? Volgens mij onthult het de grondbeweging van dit bestaan. Want wat betekent het als we zeggen dat God liefde is? Dus niet: God is het wezen dat liefde produceert of distribueert, maar God *is gelijk aan* liefde. Liefde *is* God?

Het betekent dat het in de drie-eenheid niet over de drie gaat en hoe zij zich tot elkaar verhouden. Het betekent dat het om hun *relatie* gaat. Het wezen, de kern van God is liefdevolle verbinding. De kracht die wij in allerlei gradaties voelen als we ons openen voor een ander: dat is God. De vreugde die we soms ervaren als we ons realiseren dat we bestaan – hoe is het mogelijk, hoe is het toch mogelijk – die vreugde *is* God.

En deze verbinding gebeurt in drieën. Eerst is er ruimte nodig, waarbinnen alles kan gebeuren. Dat zou je Vader kunnen noemen, of Moeder. Dan is er vorm nodig, dat zou je Schepping kunnen noemen, of Zoon, of Dochter. Dan is er leven nodig, inspiratie, vuur – dat zou je Geest kunnen noemen.

Ik verzin dit niet zelf. Dit komt uit de stroom die in onze traditie vaak een onderstroom werd, ofschoon ze begon bij het scheppingsverhaal: dat vertelt hoe er eerst alleen God was en toen tal van vormen, die Gods adem kregen. Jezus leefde dit ook. Hij leerde en toonde dat God geen machtige heerser is, maar een nabije *abba*. Hij sprak over in en van de vader zijn, en blies letterlijk zijn Geest over zijn leerlingen uit. Hij onthulde in zijn vorm het wezen van God. Daarmee onthulde hij het diepste doel van alle vormen, ook van ons.

In de derde eeuw maakte de kerkvader Tertullianus daar het begrip drie-eenheid van: een manier om uit te drukken dat God volmaakte verbinding is: zelfontleding, zelfgave, grenzeloos vertrouwen. In de vierde eeuw waren er Griekse kerkvaders in Cappadocië, het huidige Turkije, die een ander beeld gebruikten: God is voortdurende beweging, God is *dans*. Niet de danser, maar de dans zelf. En wij hoeven alleen maar mee te doen!

Simpel toch? Maar wat is er nou *toch* zo moeilijk aan de voorstelling van God als drie-eenheid? Om daar iets over te zeggen, moet ik iets bekennen. Ik ben geen danser. Letterlijk niet. Ik vind dansen eng. Hoe weet ik nou wat de eerste stap is? En de volgende? En de volgende? Zelfs als ik eens fijn heb meegedaan, liefst met een glaasje op, dan sta ik de volgende keer weer te schuttern, voordat ik durf.

Het wordt nog erger. Ik werd verliefd. Op een danser. Op iemand die beweegt waar ik woorden zoek. Iemand die met haar lichaam uitdrukt wat er tussen ons gebeurt. En ik stond met mijn mond vol tanden. Want het toelaten van de stroom van liefde is helemaal niet gemakkelijk.

'Ik vind je geweldig', zegt zij.
'Maar wat doe ik nou helemaal?' denk ik.
'Ik wil met je dansen', zegt zij.
'Maar ik weet niet hoe dat moet', denk ik.

Ik wil maar zeggen: als God liefde is en dans, dan is er voortdurend de uitnodiging om mee te doen. Om je te laten liefhebben en zelf lief te hebben, om bewogen te worden en in beweging te komen. En dat is eigenlijk... niet te doen.

Ga maar na: je moet aanvaarden dat je geweldig bent, *zonder* dat je er ook maar *iets* voor doet. Je kunt die liefde namelijk niet verdienen, je kunt het trouwens ook niet verspelen. Probeer het maar eens: te snappen dat jij deel bent van een ontzagwekkend mysterie van alle ruimte en tijd en eeuwigheid, dat jij bestaat uit liefde en dat je mee mag dansen – en dat het niet afhangt van jouw prestatie, jouw verdienste. Dat is toch niet te doen?

Ik ga jullie niet vertellen hoe het met mij en de danseres verder gaat. Dat weten wij trouwens ook niet. En twee en drie en stap en stap.

Ik ga ook niet vertellen wat jullie moeten doen. Of er een handelingsperspectief is op grond van de triniteitstheologie. Dat weet ik zelf ook niet.

Ik weet alleen dat iets in mij liefde herkent, als ze aan het werk is. Iets in ons zegt *ja*. Iets in ons wil meebewegen. Zoals mijn zoon, al was hij nog maar een baby, wist wanneer er echte vreugde was bij zijn vader. Zoals wij de psalmist herkennen als hij zegt dat we gekend zijn tot in onze nieren. Zoals we het beeld van Koos van Zomeren herkennen als weer een metafoor voor de drie-eenheid van ruimte, vorm en inspiratie.

Er is een in zichzelf verzonken bos.
Wij zijn als meesjes, zo samen en zo verwonderd.
En we kwetteren: hoe is het mogelijk? Hoe is het toch mogelijk?

Arjan Broers

We lezen: Psalm 139 en Koos van Zomeren: *Over meesjes*

Arjan Broers is te bereiken via 'lt@dominicusamsterdam.nl' ('tav Arjan Broers')